

(Moltesen) krævede en ny Kirketilsynslov, det var sikkert ud fra hans store Interesse for en smuk Vedligeholdelse og Bevarelse af vore Kirker. Jeg vil i den Anledning rette en Henvendelse til den højtærede Kultusminister for at bede ham, saa vidt det staar i hans Magt, at være opmærksom paa, at der bliver henlagt tilstrækkelige Midler ved Tiendens Afløsning til Kirkernes Vedligeholdelse. Jeg frygter for, at det skorter noget derpaa, og jeg vil henstille, at han ved et Cirkulære til de udnævnte Formænd for disse Kommissioner, der fastsætte, hvad der skal henlægges, lægger dem paa Sinde endelig at sørge for, at der bliver henlagt tilstrækkeligt, ellers bliver Følgen, at Beboerne skulle til at svare Tiende en Gang til.

Efter dette skal jeg da vende mig til den Sag, som jeg særlig vil omtale i Dag. Under Hensyn til den Forhandling, der er bleven ført navnlig i Bladene i den senere Tid, og i Tilslutning til Udtalelser, der kom fra mit Partis ærede Ordfører (J. C. Christensen), vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om Forholdet mellem Befolkningen og Hæren. Ved Hærlovens første Behandling i Februar 1909 talte jeg om, hvorledes Højres Misbrug af Forsvarssagen og Befalingsmændenes ofte daarlige Behandling af Mandskabet havde bidraget til at svække Forsvarsvillien og den nationale Følelse i Befolkningen. Jeg fremdrog da to Typer af Befalingsmænd, den raa, brutale, bandende Landsknægtype og saa den forstaaende Lærer for de unge, der vil deres Vel og anerkender deres Menneskeret og Menneskeværd, medens den anden kun ser et Nummer, der, som det blev sagt til os, alene har et Hoved, for at Halsbindet ikke skal falde af. Jeg pegede da endog paa to Officerer, jeg havde kendt fra de 17 Maanedes, hvori jeg aftjente min Værnepligt ved Garden. Repræsentanten for den første Type var i 1909 General paa Fyn, og det er meget karakteristisk, at det netop er under hans Regimente, vi have haft adskillige Officersaffærer paa Fyn. Det minder om det gamle Ord: som Herren, saa Svendene. Nu er den Mand kommen til Jylland, altsaa bleven forfremmet til en af Hærens højeste Poster, skønt han efter min Mening aldrig burde have været Befalingsmand i den danske Hær. Hans Brutalitet overfor Underofficerer og Mandskab skal ogsaa nok skabe Affærer i Jylland. De Officerer, der tage den Mand til Mønster og Ideal, og af dem findes der desværre en Del, bør renses ud, de bør ikke taales, og allermindst burde Officererne

selv taa dem. Det er dem, der tordne og bande over Mandskabet, misbruge det, skælde Underofficererne ud foran Fronten i Mandskabets Paahør, føle sig i det hele som en Stat i Staten, højt hævede over alle andre, som de se ned paa som civile Apparater. Den anden Mand, jeg nævnede i mit Foredrag som Type paa den gode, forstaaende Lærer for Soldaterne, er nu Generalinspektør for Fodfolket. Hvis han er nu som den Gang, da han var min Kompagnichef, gør han god Gavn i sin nuværende Stilling, og det vilde være i højeste Grad ønskeligt, om de unge Officerer tog ham til Mønster.

I øvrigt skal jeg tillade mig at henvise til den Tale, jeg den Gang holdt her i Tinget. Jeg skal ikke gentage den; men naar jeg atter kommer tilbage til den Sag, er det, fordi jeg af personlig Erfaring ved og har haft Lejlighed til at se, hvad den slette Behandling af Soldaterne slaar i Stykker for vore unge Sønner. Jeg og mange af mine Kammerater mødte stærkt grebne af den nationale Følelse, som den grundtvigske Folkehøjskole den Gang var og endnu er i Stand til at vække hos vor Ungdom, og det vilde have været mig en Sorg, om jeg den Gang ikke var bleven udskrevet til Soldat. Men medens det burde være Hæren en Hovedopgave at styrke Fædrelandskærligheden og vække den nationale Følelse hos de unge, saa virkede den Behandling, vi fik den Gang, som en fuldgod Vaccine derimod. Der kan være Forskel paa de forskellige Aargange; men det gælder nu den Aargang, da daværende Premierløjtnant Arendrup stod i Spidsen for Rekrutskolen, og jeg vil have Lov til at vidne her, at hvis der ikke var gaaet saa mange Aar siden den Gang, havde jeg ikke kunnet stemme for Forsvarslovene. Saa ødelæggende kan en saadan Befalingsmand virke paa vort Folks Forsvarsvillie. Hele Fremgangsmaaden, den frygtelige Banden, Raaheder, alle mulige og umulige Skældsord, den Misbrug, der gjordes af vor gode Villie, den Hensynsløshed, der vistest overfor Menneskets Personlighed, den ærekrænkende Behandling, der vistest alle, og Mishandlingen af de mindre velbegavede, der uaffadeligt vare en Skive for Vittigheder og Ærekrænkelser af den groveste Art, alt dette gjorde, at vi maatte tabe Troen paa et Forsvar med en saadan Hær. Naar dertil kommer, at vi gennem Oppasserne vidste meget god Besked med nogle af Officerernes Udskjelser paa forskellige Omraader, saa bidrog dette end mere til, at vi tabte Agtelsen for disse.